

De realiteit opnieuw bekijken

Een epische theatertekst met dertig personages
en een speelduur van zes uur, pauzes niet inbegrepen.

Het lijkt niets voor Guy Cassiers.

Peter Anthonissen toont aan dat

Cassiers' regie van *Angels in America*

bij het Ro Theater wel degelijk

in het verlengde ligt

van zijn eerder werk.

In 1992 vertrok Guy Cassiers bij Oud Huis Stekelbees om als onafhankelijk regisseur aan de slag te gaan. Over *Het Liegen in Ontbinding*, zijn debuut bij het Kaaitheater, zei hij toen aan Wim Van Gansbeke: 'Het Liegen in Ontbinding, staat in mijn theaterwerk niet geïsoleerd. De produktie vertelt dus veel over mijn vroegere en, naar ik hoop, ook over mijn toekomstige werk.' (De Morgen 12/1/93) Twee seizoenen later regisseert hij bij het Ro Theater Tony Kushners *Angels in America*. Een verrassende, en toch ook weer logische stap.

Het aan *Angels in America* toegeschreven Broadway-karakter leek niet te rijmen met het beeld dat van Guy Cassiers leeft bij wie hem vooral associeert met Kaaitheaterprodukties als *Het Liegen in Ontbinding*, (1993) en *De Pijl van de Tijd* (1994). Maar niet daarom was het even wennen in de nieuwe zaal van het Ro Theater, op het eerste gezicht behoorlijk groot uitgevallen voor een produktie van Cassiers. Op enkele vormelijke elementen na, zag ik niet onmiddellijk Cassiers' eigenheid op scène. Een vrij klassiek verhaal met opvallend veel zweempjes realiteit, bij sommige acteurs een speelstijl met een exuberantie die in zijn vroegere regies niet vaak aanwezig was, en beelden die aanvankelijk weinig aan de fantasie overlieten.

Deel twee van het dubbelluik maakte echter veel duidelijk: met de engel sloop gaandeweg de voor Cassiers typische openheid het stuk binnen. Acht uur na aanvang bleek *Angels in America* wel degelijk een voorstelling van Guy Cassiers. Meer zelfs: in menig opzicht komen er elementen uit zijn andere produkties in samen. De rijkdom aan verschillen met en tussen die andere voorstellingen schuif ik nu gemakshalve even terzijde.

Hype

Eerst even een misvatting rechtzetten: de ontstaansgeschiedenis van *Angels in America* heeft weinig met Broadway te maken. Auteur

Tony Kushner (°New York, 1956) schreef het eerste deel, *Millennium Approaches*, voor de Eureka Theatre Company, een klein gezelschap uit San Francisco dat het, na een incubatieperiode van verschillende jaren, in mei 1991 voor het eerst officieel op de planken bracht. Acht maanden later presenteerde het Royal National Theatre de Londense versie die Broadway het stuk deed opmerken. Het tweede deel, *Perestroika*, beleefde zijn eigenlijke première in november 1992 eveneens aan de Amerikaanse Westkust, in Los Angeles, en belandde al een jaar na datum in Londen en New York, hoewel Kushner tot op het laatste moment nieuwe versies van zijn tekst voor die produkties bleef afleveren. De eerste Belgische encensering werd een coproduktie tussen het Théâtre National en het Théâtre de la Commune Pandora uit het Franse Aubervilliers, die in een regie van Brigitte

Jacques vorig jaar in Avignon in première ging. In Brussel ondernam Franz Marijnen stappen om het stuk in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te brengen. Ondertussen had het Ro Theater zijn oog op *Angels in America* laten vallen om er zijn nieuwe zaal mee te openen.

De theaterhype rond Kushners tekst heeft ondertussen zulke vormen aangenomen dat literaire argumenten niet volstaan om het succes ervan te verklaren. Feit is dat de auteur met *Angels in America* een vlotte, ontzettend slimme, volgens de regels van de kunst geconstrueerde tekst geschreven heeft, ook al draagt het tweede deel de soms hilarische sporen van de produktiedruk waaronder hij stond. Een stuk met megalomane neigingen, waarin hij joodse, mormoonse en homoseksuele karakters met mekaar en met engelen en geesten confronteert, drie verhaallijnen op een soap-achtige manier door mekaar vlecht, en aids en homosexualiteit inbedt in de context van een wild om zich heen slaand, hypocriet fundamentalisme. Dertig personages voert hij ten tonele.

Kushner relateert zelf de omvang van zijn eindprodukt: 'Het voelt aan als een gigantisch episch theaterstuk, maar op de keper beschouwd zijn het 71 scènes met twee personen.' Dat heeft Guy Cassiers zeer goed begrepen. In zijn encensering vermijdt hij, op enkele door Kushner aangegeven momenten na, de licht-decadente bombast die eerdere opvoeringen van *Angels in America* kenmerkte. Binnen het apocalyptische kader kiest hij resoluut voor een menselijke aanpak, en laat tekst en acteurs hun werk doen. 'Het is een stuk dat smeekt om gespeeld te worden,' aldus Cassiers. 'We zijn vertrokken van de tekst, en hebben daar niet aan geknoeid. Het is Kushners tekst, we respecteren hem van begin tot einde.'

In het licht van andere recente produkties van Cassiers is dat niet zo-evident. Een verhaal vertellen van a tot z leek hem niet te kun-

Guy Cassiers in *Maten* / Koen Kampioen

